

משולחן שלמה

עיונים ופנינים בפרשה מבית מדרשו ושיעוריו של

הגאון הינוקא רבינו שלמה יהודה בארי שליט"א

גליון
124

פרשת תצוה

כיצד מתכפר עוון לשון הרע

וְהָיָה עַל אִהְרֹן לְשָׂרֵת וְנִשְׁמַע קוֹלוֹ בְּבֹאוֹ אֶל הַקֹּדֶשׁ לִפְנֵי ה' וּבִצְאָתוֹ (כח, לה).
דרשו במסכת ערכין (דף טו ע"א) וזבחים (דף טז ע"א) שמעיל מכפר על עוון לשון הרע שבפרהסיא, ולכך היו נשמעים קול פעמוני המעיל בבואו אל הקודש, אמר הקב"ה, יבוא דבר שבקול ויכפר על מעשה הקול. כי אין עוון לשון הרע מתכפר בקרבנות כמו שאמר שם רבי יהושע בן לוי, ולכך אין כפרתו אלא במעיל, כמו שאמר רב סימון בשם רבי יונתן בירושלמי יומא (פ"ו ה"ג) ובויקרא רבה (י.ו). אמנם הקטורת מכפרת על לשון הרע שבחשאי, כמובא שם (במסכת ערכין וזבחים) בשם תנא דברי רבי ישמעאל.

כיצד התגבר המן לשלוט על ישראל

ויש לבאר טעם מה שאין עוון לשון הרע מתכפר בקרבנות, כי שרשו נעוץ כחטא אדה"ר ממש שנטה אחר הלשון הרע שדיבר הנחש על קונו כמובא בבראשית רבה (יט, ד), ולכך לא יועיל עבודת הקרבנות לרצות ולפייס לקודשא בריך הוא ולכפר עליהם, כי על ידי הלשון הרע אינם ראויים לעמוד ולעבוד לפני קודשא בריך הוא, ואין תקנתם תלויה אלא במעיל ובקטורת המכפרים על החטא הקדמוני.

וחטא זה הוא שורש כל הצרות והיסורים שבכל הדורות, כי בעוון הלשון הרע גוברת כח מלכות הסטרא אחרא לשלוט על ישראל, כי מתגבר כח הנחש הקדמוני, ולכך לא היה מי שידע לספר לשון הרע כהמן כמובא במסכת מגילה (דף יג ע"ב), כי זהו מהות כוחו שהיה כנגד נחש הקדמוני כמו שדרשו במסכת חולין (דף קלט ע"ב) שנרמזו שמו בפסוק "המן העץ" (בראשית ג, יא), וכמו שהאריך במחברת הקודש (שער הפורים). וכאשר פעלו מרדכי ואסתר להכניע כוחו, הוצרכו לכפר חטא זה על ידי בגדי הכהונה והקטורת (כדלהלן), ובזה נתגלה כוחם של ישראל, ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשוואיהם. ולכך בימי מרדכי ואסתר קבלו ישראל את התורה מאהבה כמובא במסכת שבת (דף פח ע"א), כי לא הועיל מה שקבלו את התורה מיראה במתן תורה, מאחר שעל ידי חטא הלשון הרע גבר כל כך חטא הנחש הקדמוני, עד שלא היה מה שיועיל לכפר להם - אלא מה שהדר קיבלוה מאהבה על ידי מרדכי ואסתר שעסקו לכפר להם חטא זה על ידי כח בגדי הכהונה והקטורת, כי בכך טיהרו אותם מוזהמת נחש הקדמוני, ושבו וקיבלו את התורה מאהבה.

ונשמע קולו - עבודה, ונשמע פתגם המלך - מקרא מגילה

וזה יש לבאר בדברי בעל הטורים (כח, לה) שג' פעמים נזכרו במסורה 'ונשמע', א. 'ונשמע קולו בבואו אל הקודש'. ב. מה שאמרו ישראל לקבלת עול התורה ומצוותיה על הר סיני "כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע" (כד, י). ג. מה שיעץ המן לאחשוורוש להעביר את ושתאי, "ומלכותו יתן המלך לרעותה הטובה ממנה, ונשמע פתגם המלך אשר יעשה בכל מלכותו כי רבה היא" (אסתר א, ט). וביאר, שזהו שאמר רבה במסכת מגילה (דף ג ע"ב) שמקרא מגילה עדיף מתלמוד תורה ומעבודת בית המקדש, 'נעשה ונשמע' הוא כנגד תלמוד תורה, 'ונשמע קולו' הוא כנגד עבודת ביהמ"ק, 'ונשמע פתגם המלך' הוא כנגד מקרא מגילה, ונאמר עליו 'כי רבה היא', כי הוא עדיף משתייהם, ולכך גם 'רבה' אמר זאת, לרמז לכל זה. וכן כתב האבודרהם (הלכות פורים), והוסיף שטעם מה שמקרא מגילה עדיף משתייהם הוא משום פרסומי ניסא, וכמובא שם בסוגיא.

כי מקרא מגילה, שהוא פרסומי ניסא של גודל כוחו של קודשא בריך הוא, שלא יסתירוהו ויכחישוהו בעלי הלשון הרע המגבירים את כח הנחש הקדמוני, הוא עיקר הכפרה לחטא זה, ועל ידו יוכלו לבוא לתורה ועבודה כראוי וכנכון, ולכך הוא עדיף משתייהם.

בגדי הכהונה ששימש בהם אדם הראשון

וביאור הדברים, כי קודם חטאו היה אדם הראשון משמש ומקריב קרבנות

בבגדי הכהונה (ב"ר כ, יב), ולאחר מכן מסרן אדם לשם, ושת למתשולח, ומתושלח לנח, ונח לשם, ושם לאברהם, ואברהם ליצחק, ויצחק מסרן ליעקב על ידי שגנב אותם מעשיו, ויעקב מסרם לבכורות, כי היתה העבודה בבכורות, וכאשר חטאו בעגל הכניס הקב"ה תחתם את בני לוי שישרתו לפניו, כמובא כל זה בכמדבר רבה (ד, ח).

וכאשר שמע אדם לעצת הנחש נכתמו ונפגמו בגדי הקדושה, ולא היה ראוי לעבוד בבגדי הכהונה, וכמו שביאר המהר"ל בחידושי אגדות (ע"ז יא ע"ב) שבגדי הקדושה שזכה להם אדה"ר קודם החטא הם צלם דמות אדם, כפי השלימות שברא אותו הקב"ה ונתן לו כבוד עליון, וכאשר חטא, נפגמו בגדיו ולא היה ראוי לצלם דמות אדם, ולא היה ראוי לשמש בבגדי הכהונה.

שורש ומהות בגדי הכהונה

כי כל ענין בגדי הכהונה הוא "לכבוד ולתפארת" - לפרסם וגלות כבוד הדר מלכותו יתברך, וכמו שביאר זאת הרמב"ן (כח, ב) שהם לבושי מלכות כדרך המלכים, ובפרט התכלת שלא ירים איש את ידו ללבשו חוץ ממלך, וכנאמר (אסתר ה, טו) "מרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות תכלת וחור ועטרת זהב גדולה ותכריך בוץ וארגמן", שהם לבושי מלכות אלו. וביאר עוד (כח, לה) שלכך היה צריך הכהן הגדול שישמע קולו בבואו אל הקודש בפעמוני המעיל, כדי שיהיה כקבלת רשות לפני שייכנס הכהן אל אדוניו, כי הבא בהיכל מלך פתאום חייב מיתה בטכסיסי המלכות, וכמו שאמרה אסתר (ד, יא) "כל איש ואשה אשר יבוא אל המלך אל החצר הפנימית אשר לא יקרא אחת דתו להמית".

בגדי הכהונה הם מהות בית המקדש

ולכך עיקר השראת השכינה במשכן ובמקדש היתה תלויה בבגדי הכהונה, כמובא בירושלמי יומא (פ"ט ה"א) שרק כאשר לבש אהרון בגדי כהונה גדולה ביום השמיני למילואים, שרתה השכינה, כי בהם היה תלוי הדר כבוד מלכותו יתברך שיתגלה במשכן ובמקדש, וזהו עיקר תוקף חורבן בית המקדש, שנלקח מישראל הכח לגלות ולפרסם כבודו ומלכותו יתברך, וכמו שאמר רבי סימון באיכה רבה (פתיחתא ב') שכאשר גברה ידו של נבוכדנצר והחריב את בית ה', נחסרו מישראל בגדי הכהונה ובגדי המלכות. ולכך כאשר חישב אחשוורוש וסבר שעברה קץ גאולת ישראל כמובא במסכת מגילה (דף יא ע"ב), רצה לייאשם מהתוחלת והתקוה שיוכו שוב לבנות את בית המקדש, ולכן שימשו הוא וושתאי בבגדי הכהונה בסעודתם כמובא באסתר רבה (ג, ט), להראות שאין להם הכח לפרסם ולגלות הדר כבודו ומלכותו דקודשא בריך הוא.

כיצד פעל מרדכי להשיב לישראל את כח בגדי הכהונה

אמנם כאשר הלך מרדכי ויזעק וזעק גדולה ומרה, ופרסם לישראל מכוחם הגדול, שבוודאי יוכלו לרצות ולפייס את קודשא בריך הוא אם ישוּבו ויבקשוהו בכל ליבם, וכן הלכה אסתר לבית אחשוורוש בכדי להכניע את מלכותו ולגלות את מלכות קודשא בריך הוא, המלכות בכך שבו ופרסמו את כוחו הגדול של קודשא בריך הוא לעיני כל, וזכו ללבושי הקדושה העליונים, שהם לבושי המלכות הקדושים כאדם הראשון קודם החטא, ועל ידי זה נפל פחד מרדכי על כל שרי המלכות, כי גילה לכל את תוקף הדר כבוד מלכותו יתברך, כמובא כל זה בזוהר שלח (דף קסט ע"א). ובזה היתה ליהודים אורה ושמחה וששון, כי המשיך עליהם רוח קדושה וטהרה עליונה, והעביר מעליהם את זוהמת הנחש הקדמוני שהטיל בחוה על ידי הלשון הרע.

ולכך נרמז מרדכי ב'מור דרור' שבסממני הקטורת כמובא במסכת חולין (דף קלט ע"ב), וזכה ללבושי מלכות בהדר ותפארת, שראש להם הוא ה'תכלת' שכנגד המעיל של בגדי הכהונה, כי היה כל ענינו לכפר על עוון לשון הרע שבחשאי ובגלוי, ולגלות כבודו ותפארתו יתברך על כל העולם.

ואלה יעמדו על הברכה

להצלחת שמואל איזיק בין אהובה רייזל
לרפואה שלימה ישועת והצלחת

פבל נסים בן מרינה, יהושע נתנאל יעקב בן שלמה הכהן, בן ציון בן תמרה
ולהצלחת משפחת כוהנוב, הודיה בת יפה, אוריאל יצחק יעקב בן שושנה רוזט.

לעילוי נשמת הקדושים
יגל יעקב בן אסתר
הלל מנחם בן אסתר
ראו דור דרור בן רונית

”ויחשבה לו צדקה” (בראשית טו, ו)

משיעור מוצ”ש תצוה תש”ע

פורים הוא גילוי שההסתרה עצמה היא רחמי השי”ת

כלל הענין הנעשה בפורים הוא גילוי של מה שהיה נסתר קודם, כי תחילה היו ישראל במקום נמוך שהוא צד החושך והמיתה, ובנס פורים יצאו אל החיים והגילוי, וכן אסתר המרמזת לשכינה הקדושה הייתה בהסתרה ולא ידעו מגודל מעלתה, עד שנעשה ענין ההצלה, וכן מרדכי שהיה תחילה אורו נעלם, ועל ידי שפעל את הישועה נתגלה אורו. ועל כן נקראת מגילת אסתר כך, שהוא גילוי של מה שהיה תחילה בהסתרה. כמו כן מטרת מצוות ומנהגי היום הם הגילוי, שבמנות לאביונים, גורמים לעני לשבח גם הוא להשי”ת, ובמשלוח מנות מגלים אהבה והשלום, ובסעודה יוצא מהאדם הסוד שלו על ידי היין.

אמנם כל ענין נס פורים וגילוי הנסתר נעשה בלבוש ובדרך הטבע, כלומר שגם הגילוי והנס נעשה בדרך הטבע, והמשמעות בזה, שמגלים את ענין ההסתרה שהיא עצמה אור ה' ב"ה, ומגלים איך שההסתרה עצמה הם רחמי השי”ת. כי בנס פורים לא גילה הקב”ה לעין כל איך בכוחו לשדד הטבע ככנס חנוכה, אלא ענין פורים הוא גילוי שאין הסתרה כלל, ואין ה' ב"ה צריך לשדד הטבע בכדי להושיע לאדם, והטבע עצמו הוא לבוש להנהגתו יתברך.

צדק' היא הנהגת רחמים שאינם מגולים משא”ב צדקה' הרחמים מגולים

וביאור הדברים, שבתחילה כאשר נעשה ענין של הסתרה, השכינה במדרגה הנקראת צדק', שהמשמעות בזה היא הנהגה של רחמים להביא את האדם אל התכלית הנצחית, והוא מצד עיקר ההצלה והפדות לה זקוק האדם - שלא יכרת משרשו. אמנם בזה הרחמים נסתרים ואינם מגולים, וזה סוד אסתר, שהוא גלות השכינה, וצריך לפדות אותה מהסתרה ומגלותה על ידי הצדקה, וכמובא בזוהר בחוקותי (בדף קיג ע”ב) שמדרגת צדק' אינה נתקנת אלא ב'צדקה', כנאמר בישיעהו (נד, יד) ”בצדקה תכונני”. כי כל מטרת הבריאה היא לגלות את חסדו וטובו יתברך תכלית שהוא ענין הצדקה, וכל מה ששייך בו פעולה שהיא למטרת גילוי, אינה אלא בענין הצדקה, שעל ידה מתעוררת מידת הרחמים להנהיג את ישראל בגלוי ובפרסום לעין כל.

וכמה מדרגות הם בצדקה, יש אשר מטרת הצדקה היא להרחיב לאדם, ויש שמטרתה לתת לאדם לחם כדי חיובו שלא ימות, וככל שמביאה הצדקה את העני לידי כך שיוכל להלל את השי”ת, כך מדרגתה נעלית וגדולה יותר, כי על ידה נפדה וניצל העני יותר ויותר מצד החושך והמיתה. והצדקה הגדולה ביותר היא, שטורח האדם בלימודו ובתפילתו להוציא נשמה וכל ניצוץ קדוש ממקומו הנמוך ולהשיבו לשורשו, כי הרחמנות הזו על אותו ניצוץ קדוש או אותו אדם שהוא עני בעולם הבא, שאין לו את התורה והמצווה אשר תציל ותפדה אותו באותו עולם, הנה הרחמנות זו לאין שיעור, יותר ויותר מהרחמנות שיש על עני הזקוק למעוץ בעולם הזה. לכן עיקר מהות הצדקה על פי האמת והפנימיות הוא ליתן לאדם ולניצוצות הקודש שנטמעו במקום נמוך את הפתח והדרך בו הם יוכלו לעלות ולשוב אל מקומם ושרשם, וזהו שאמר ישעיהו (א, יז) ”ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה”.

ולכן הדרך לבוא מדרגת צדק' למדרגת צדקה' וגילוי הרחמים, נעשה על ידי מדרגת צדק' שנאמר בו (תהלים לו, כו) ”כל היום חונן ומלווה”, כי כל עניינו הוא הצדקה הגדולה ביותר, שהוא להשיב את השכינה ממקום שפלותה וגלותה, ולקבץ כל הנידחים וחלקי הקדושה שנפלו למקומות הנמוכים, אל שורשם שבקדושה. וזהו שבישר ישעיהו (מ, יא) מתוקף גבורתו יתברך שיגלה לעתיד על עמו ישראל, אשר ”בזרועו יקבץ טלאים”, ”בזרועו” הוא נתינת הצדקה שהיא על ידי הזרוע, ”יקבץ טלאים” הוא השבת הניצוץ הקדוש אל שרשו ומקומו.

כשאדם חלילה מתרחק נוטלים ממנו מדרגותיו שלא יפגמו גם הם

וכל זמן שלא בא אותו עני וניצוץ הקדוש לידי הצדקה והפדיה, מנהגת אותו השכינה במידת צדק', שהוא רחמים מוסתרים שאינם מגולים. וזה יש לידיע, שכל מה שנסתרים ממנו הרחמים באותו מקום הנמוך, אינו כעונש על עוונותיו כפי שחושב האדם על הנהגת ה' ב"ה, אלא שמפני שנמצא הוא במקום נמוך, יש בו אחיזת החיצונים, ועל כן סרים ממנו מדרגותיו הגדולות - בכדי שלא יתאחזו בזה הקליפות (וגם בזה יש חילוק, כי מה שהם מדרגות שיש סכנה יותר שיתאחזו בהם החיצונים, הם המדרגות שמסתלקות ראשונות, ודרך כלל הם המדרגות החיצוניות - שהם המגולות יותר לאדם, אמנם עצם קדושתו לא מסתלק ממנו לעולם, ולכן מאחר שסרים ממנו המדרגות המגולות לו, מדמה בדעתו שהתרחק

מאוד), היינו שלא תאחז בו הגאווה ויפגום באותיות י”ה (העולים כמנין גאווה), ולכן סרים ממנו מדרגותיו שכנגד י”ה, כדי שלא ידבק בצד הגאות והמיתה, וכמ”ש (תהלים קיח, יח) ”יסור יסרני י”ה ולמות לא נתנני”. וכל זה הוא כפי גודל רחמיו יתברך לרחם ביותר על מי שנתרחק כדי שלא ידבק בצד הגאות והמיתה, אלא שהוא כעשיית צדק', שאין אלו הרחמים מגולים כצדקה' המגולה אצל העני, כמבואר בזוהר בשלח (בדף סב ע”א).

כפי גודל הקושי כך הוא גם גלות השכינה וכפי גודל הישועה כך היא עליית השכינה

אמנם כאשר הוא יוצא ממקומו הנמוך, שהיא מדרגה שאין בה אחיזה לסטרא אחרא והגאות, תיכף יוצא כל האור וכל הטוב הגנוז בו מן ההעלם אל הגילוי, ומתגלית מהותו האמיתית. ובשעה זו נפדית השכינה יחד איתו, ונעשה בזה עליה גדולה למלכות דקדושה משרש נשמתו בכל העולמות.

כי כאשר האדם מונח במקום החושך, בו יש לו נסיונות וקושי גדול, זה הוא עצמו גלות השכינה, וצער השכינה בזה הוא כפול ומכופל מן האדם עצמו, שהשכינה היא כאם המשגיחה תמיד על בנה בעינא פקיא, ורואה בו כל קושי וצער, ומשתתפת בכל זה יחד עימו להביאו על ידי אותו הקושי אל התכלית. בה תהיה לו אחרית טובה ושלמות נצחית.

והקשר הקרוב ביותר שיש לאדם עם גלות השכינה הוא הקושי הפרטי שלו, שזה הוא חלק גלות השכינה והתיקון השייך לעניינו משרש נשמתו. ולכן כל קושי שיש לאדם צריך הוא לראות בזה כדבר ששורשו בגובהי מרומים, והרבה תלוי בפדייתו והצלתו, כי יש לו לידיע, שכל קושי וחשיכה שיש לאדם נמשך הוא מחורבן בית המקדש וגלות השכינה, וכאשר יצא אל המרחב ותבוא ישועתו, הנה בזה לא הוא בלבדו נגאל, אלא נעשה בזה ענין גדול ונורא - שנתקן ומתמתק בזה עוד מעלה ומדרגה עד שורשו באדם הראשון, ובזה נעשה עלייה לשכינה, ומתבטל בזה צער השכינה שהייתה מקוננת עליו בצערו (תגינה טו ע”ב), ונעשה בזה שמחה וחדוה גדולה.

המשמעות של עליית השכינה הוא שמתגלה כבוד השי”ת

והנה כפי שכאשר יוצא האדם ממדרגה נמוכה למדרגה גדולה יותר, יוצא כל האור שבו אל הגילוי, כך הוא גם בענין פדות ועליית השכינה, שכאשר נפדית השכינה יחד עם האדם, מתגלה בזה כבוד ה' ב”ה בכל העולם. כי כבודו של הקב”ה הם ישראל, כמ”ש (ישעיה מג, כא) ”עם זו יצרתי לי תהלתי יספרו”, וכאשר ישראל הם במדרגת עניים, אינם יכולים לשבח ולהלל לקב”ה, מתמעט ונסתר בזה כבודו יתברך, שנראה בזה שענין ההסתרה של ה' ב”ה מישראל הוא צער רק לישראל, ואין יודעים שה' ב”ה בעצמו יחד איתנו בכל קושי, וכביכול ממעט ומצמצם אור השכינה להיות כאם המצערת מאוד ומטפחת על ראשה מצער בנה.

אמנם כאשר נעשה נתינה לעניים שהיא מדרגת הצדקה, מתגלה שגם בחושך והגלות היה ה' ב”ה עמו יחד, וצרת העני היא צרת השכינה, וכל מה שנעשה עם העני כן הוא גם אצלו יתברך כביכול, כי הוא עובר יחד עם האדם גם את החשיכה, וגם את היציאה לאורה וישועה.

כי קודם שניתן צדקה לעני, הוא בטרונאי כלפי קוב”ה על עניו, ואינו יכול לשבח לפניו ולהודות לו. וזה אינו אלא מפני שחושב שהקב”ה יושב בשמים על כסאו רם ונישא, ומדמה בדעתו שמקטרגים עליו מן שמיא על עוונותיו, ועל כן נכנס בו בהרהורים בחדרי ליבו על הנהגת השי”ת, ואינו יכול לשבח לפניו, ומתמעט כבוד שמים.

אך כאשר נעשה ענין הצדקה, הנה מלבד מה שנעשה אצלו גילוי הרחמים - שעתה יכול הוא להודות ולשבח לה' ב”ה, מתגלה גם שכל מה שעבר עד עתה היה רחמים גדולים, וגם כאשר לא ראה פתח לישועתו, היה השי”ת סמוך - ונמצא אצלו יחד עימו, והיה בצערו יותר ממנו בעצמו. וזה צדקה' נוטריקון צדק' ה' כמובא בזוהר אחרי מות (בדף עב ע”א), כי מצדיק העני את השי”ת גם על זמן ההסתרה. וזה שנאמר באברהם (בראשית טו, ו) ”והאמין בה' ויחשבה לו צדקה”, שאף את מדרגת צדק' חשב אברהם לצדקה' כמובא בזוהר נשא (בדף קמח ע”א), היינו שהאמין שהכל הוא צדקה ורחמים גמורים.

נמצא שעל ידי הצדקה מתגלים ב' מדרגות, צדק וצדקה, כי מתגלה בזה שגם בגלות ובחושך היה ה' ב”ה יחד עם האדם, אלא שהיה זה בלבוש והסתרה, ובכך מתגלה כבוד ה' ב”ה, ומתגדל ומתקדש שמו יתברך בכל העולמות על גודל מידת טובו ורחמיו יתברך.

הסתרת הרחמים הם טובה לאדם שלא יאבד את היראה וישוב אל ה' אמנם הסתרת הרחמים, הם בעצמם מידת הרחמים, כי דבר זה הוא סוד גדול

מאוד של הקב"ה בינו לבין עצמו כביכול, שהוא סוד הוא ושמנו, כי אם היו יודעים ישראל את המחשבות של השי"ת איך הוא חושב ומתייעץ מיניה וביה איך להציל את האדם מרדת שחת, לא היה האדם פועל ומתפלל ולא היה ירא כלל, כי היה סמוך ובטוח על רחמיו יתברך, וכמוכא בזוהר כי תשא (דף קצד ע"א) שכאשר אדם חוטא מסתלקת השכינה ממנו וכל מדרגותיו הגדולות שהשיג, שהוא ענין 'צדק' כאמור, בכדי שלא יפגום בהם ויכרת חלילה משורשו, וזה שאמרו בזוהר (שם ע"ב) שלא הייתה השכינה במעשה העגל ולא הייתה ראויה להיות שם, וזה מפני שכן יאה וראוי למידת רחמיו יתברך שלא יניח לאדם לפגום ברום המעלות ולהיכרת משרשו חלילה.

ומפני שאין ראוי שתראה השכינה בבזיונה ויהיה דין גדול יותר על האדם, לכך היא מסתלקת. ואע"פ שבכל חטא נעשה בזיון לשכינה ומתחלל כבודה, תיכף אחר שאדם ירד למקום נמוך עומדת השכינה הקדושה על גביו וכביכול בוכה וממאנת להתנחם עד אשר ישוב האדם לדרך בו תהיה לו אחרית טובה. וכל קושי שיש לאדם וכל חושך שיש לו בליבו, הוא צער השכינה המשתפת אותו עימה בגלותה וצערה, ומרמזת לו על הדרכים והשערים בהם יוכל לשוב האור לחייו ולהיות לו טובה וברכה. ומובא בזוהר (שם ע"א), שאילו היה האדם יודע את גודל רחמיו יתברך עליו, ואיך השכינה הקדושה שומרת עליו שלא תפגע בו מידת הדין, היה מאבד את היראה מן החטא, ולכך מתנהג עימו ה' ב"ה בהנהגת ה'צדק', היינו שאין הרחמים מגולים, בכדי לשמר אותו שלא תאבד יראתו.

גילוי צדק לצדקה הוא ע"י צדק שאין לו מנוחה מהמחשבות על כבוד השי"ת

ולבוא ממדרגת ה'צדק' למדרגת ה'צדקה', הוא על ידי מדרגת 'צדיק' כאמור. כי הנה צריך לידע, שיש בכל צדיק וצדיק מעלות ודברים גנוזים לאין שיעור, ולנו אין את הכלים להכיל ולידע מדרך מחשבת הצדיקים והרהורי ליבם, ורצונותיהם. כי לב הצדיקים הוא כאש אוכלה, ואפילו המלאכים אינם יכולים להכנס במחיצת האהבה והדביקות שיש בינם לבין האל ב"ה, כי הם עומדים לפניו תמיד ביראה ברתת ובוזיע. וכל זה בהסתרה גדולה ונוראה, באופן שלא יוכלו הבריות הסובבות אותם להשיגה בגודל יראתם והשגתם, אשר הם עולים בכל רגע ממדרגה למדרגה ואינם עומדים לעולם באותה המקום.

אמנם דבר אחד עומד בראש מעיינם של הצדיקים, ותכלית ומחשבה זו הולכת ורודפת את מחשבתם בכל עת ללא הפסק, ואין הם יכולים לתת מנוחה לנפשם מפניה, והוא המחשבה על כבודו של קודשא בריך הוא אדון השמים והארץ. ומכאן זה יש להם הכרה והבנה בגדולת ה' ב"ה, כי בכל מה שיעשו בקדושת עבודתם, אינו נחשב בעיניהם למאומה - כל שכבוד שמים והתורה נמצאים למטה וכבוד ה' ב"ה אינו נחשב בעיני הנבראים.

ואמרו במסכת ערובין (בדף יג ע"ב) שכל המחזור על הגדולה, הגדולה בורחת ממנו, וכל הבורח מן הגדולה, גדולה מחזרת אחריו. ונרמז בזה, שכל המחזור אחר הגדולה והכבוד לעצמו - הגדולה בורחת ממנו, היינו שגדולתו של השי"ת אינה נמצאת במחשבתו. אבל הצדיק שבורח מן הגדולה מפני שידוע שהכבוד אינו שייך אלא להשי"ת, 'גדולה מחזרת אחריו' - שכבודו וגדולתו של השי"ת מחזרים אחריו, היינו שאין לו מנוחה בליבו ומוחו ממחשבות והרהורים על כבוד ה' יתברך וגדולתו, כיצד יוכל הוא לגלות ולפרסם את כבוד ה' בעולם.

הכבוד הוא הלבוש למידת הרחמים

וכבוד השי"ת הוא כאשר מגלים את מידת רחמיו כאמור, כי הכבוד הוא הלבוש, וכפי שקרא רבי יוחנן לבגדיו מכבודותא כמוכא במסכת בבא קמא (דף צא ע"ב), כי הוא לבוש למידת הרחמים. והמשמעות בזה, שכאשר מתגלים מידות ה'צדק' וה'צדקה', נעשה גילוי הרחמים אצל השכינה וישראל - שנפדים שניהם מן הגלות, ובוה נעשה גילוי למלך, כי גילוי של מלכות הוא על ידי הלבוש והכבוד, שכאשר יוצא המלך אל העם יוצא הוא בלבושים מכובדים המראים על גודל מידותיו ורחמנותו, ולכך זהו תכלית הלבוש, שיבואו לכבוד למלך, היינו שיכבדו הנבראים לבורא ב"ה.

והכבוד הוא מה שמהללים ומשבחים להשי"ת על מידת רחמיו, וזה הוא לבוש המלך. כי גילוי מידת הרחמים יוכל להביא את האדם גם לידי חטא, היינו שנסמך האדם על רחמיו יתברך הנותן דרך תשובה לחוטא (אוה"ח שמות יח, כא), וזהו הכרת הרחמים בלא לבוש (ולכן מידה כנגד מידה נעשה החוטא בעולם ההוא ערום בלא לבוש), אמנם כאשר האדם משבח ומהלל להשי"ת על מידת רחמיו עימו, בזה הוא כביכול עושה לבוש למידת הרחמים, שמכבד הוא להשי"ת ואינו בא על ידי מידת הרחמים לידי כך שיגרום צער לשכינה, אלא מגלה את כבוד השכינה.

עיקר השגת התורה ודרך ה' תלויה בכך שישלים עצמו במדרגת עבד

וכלליות ענין הכבוד הוא במידת היראה, וזהו כנגד מדרגת 'עבד' להשי"ת. וצריך לידע שכל ההשגות הגדולות ביותר שהם מצד מדרגת 'בן' ובדרך מידת האהבה, אינם יכולים להיות מושגים לאדם אלא כאשר משלים את עצמו בעבודת 'עבד', וכמ"ש (ויקרא כה, נה) "כי לי בני ישראל עבדים", היינו שיש

בכל אחד את היכולת לבוא לשלמות במדרגה זו. וכל מה שזכה משה רבנו למעלות נוראות, הוא מפני שהיה שלם במדרגה זו, כמ"ש במלאכי (ג, כב) "זכרו תורת משה עבדי", היינו שתזכרו שכל השגת התורה תלויה בכך שישלים האדם את עצמו במדרגת 'עבד'.

אמנם הגם שמדרגת עבד היא בצד היראה, גם בזה הוא בדרך יראה ואהבה. בדרך היראה, שמזדרז לעשות את מצוות הבורא מפני יראתו ומלכותו, ומתבונן שעובד הוא לפני מלך. וכאשר בא אל עבודת התפילה, בא כעבד לפני רבו, שהמשמעות בזה שאינו בא עם 'מחשבה' שמבין הוא מה רוצה אדונו באמת, ומה היא התכלית הנרצית בעבודתו, אלא שבא כמו עבד עם ה'מעשה' לבדו. ודרך משל, כשאדם עומד בתפילה בדרך עבודת עבד, העיקר הוא שיידע שכעת הוא ממש עובד לפני המלך בזה שמוציא וחותר בפיו את דיבורי התפילה בכונה לעבוד לה' בדיבור זה, שהוא העיקר בתחילת העבודה, ולא ה'מחשבה והכונה', אלא עצם מה שמוציא דברי התורה והתפילה מפיו היא העבודה שציווהו השי"ת, ואין לו לחשוב בכל מיני מדרגות ורצונות, אלא תחילת העבודה היא פעולת ה'מעשה' בהכנעה גדולה, בלא 'מחשבה' כלל.

כי עבודת עבד לרבו עיקרה הוא ענין ה'מעשה', שיעשה לרבו את עבודתו אשר מצווה עליו, ואין לעבד לחקור אחר התוצאה והתכלית של ציווי רבו עליו. וגם אם אינו יכול לכוון את הכוונה הנכונה עולה מעבודתו נחת רוח לרבו, כיון שעיקר עבודתו הוא שיעשה ציווי רבו. ועיקר עבודת המחשבה אצלו היא שיעשה כעבד, היינו שלא יעלה בדעתו שעושה הוא טובה לאדונו, כי כל מה שיעשה שלו יתברך הוא, שכל מה שקנה עבד קנה רבו (קדושין כג ע"ב) וכמ"ש 'כי לי בני ישראל עבדים'.

עבד נאמן הוא שיש בו את שלימות הכבוד והאהבה לאדונו

וכאשר עובד האדם כעבד וביראה כאמור, הוא גילוי כבודו יתברך במדרגת 'צדק', מפני שעדיין אין בו את גילוי הרחמים וגילוי האהבה לאדונו. אך כל שיהגה בדרך זו בלבד, לא יוכל להחזיק בעבודתו לזמן ממושך, וגם יוכל לבוא לידי מרירות וקלקול האמונה, עד שיעזוב חלילה את דרך ה' ויתרחק מעבודתו. ועל כן אינו נחשב כ'עבד נאמן', כי 'עבד נאמן' הוא שאין חשש לאדונו שיסיר עבדו מעליו את עול אדונו ויכרה מעבודתו, ואין לאדון חשש שיבוא העבד מתוך מידת רחמנותו של אדונו לידי כך שימרה את פיו חלילה, אלא נותן לו את המפתחות לכל גזי אוצרותיו בלא חשש.

ומדרגת 'עבד נאמן' הוא על ידי שילך האדם וישלים עצמו במדרגת ה'צדקה', היינו שיגלה את מידת הרחמים והאהבה. וההפרש בין עבודת מצד ה'יראה' לבדה לבין עבודת מצד ה'אהבה', הוא כהפרש בין ימי החול ליום שבת קודש. שהנה מי שאינו זך הראות, אינו רואה הפרש בין יום שבת ליום חול, וכל זה מפני שעד העתיד לבוא אל הבריאה במדרגת 'עבד', כי עתה תכלית הכל הוא היראה, וכמ"ש (קהלת יב, א) "את האלהים ירא... כי זה כל האדם".

ובכל מה שאדם עובר בכל יום ויום צריך הוא לילך עם קודשא בריך הוא בהכנעה, שזהו ענין 'עבד' כאמור. וכאשר הולך לפני השי"ת בדרך הטבע שהוא ענין ימי החול, ומגלה בהם את הרחמים שהוא ענין ה'צדקה', שעיקרה הוא ענין ה'מעשה' אע"פ שאינו ככוונה הראויה, וכמוכא במסכת פסחים (בדף ח ע"א) שהאומר סלע זו לצדקה בשביל שיחיה בני או שאהיה בן העולם הבא, הרי זה צדיק גמור, וכמ"ש (ישעיה לב יז) "והיה מעשה הצדקה שלום", ובוה הוא מוציא את עצמו ואת השכינה מהגלות.

כאשר האהבה להשי"ת מסתלקת מהאדם נגזרת היא אצל משה רבנו והוא שמישיבו לאדם

וכל ענין ה'צדקה' נעשה על ידי מדרגת 'צדיק', שהוא משה רבנו. שכאשר חטאו ישראל בעגל, סרו מהם אלף אורות עליונים שהיו הזיהרא עילאה שהייתה על פני אדם הראשון, ונרמזה באות אל"ף רבתי ד'אדם שת אנוש וגו' בריש דברי הימים (ושרשה הוא ברום המעלות ככתר העליון, ובאות א' דשם ס"ג, שמשם נמשך הארה דשם מ"ה גימטריא 'אדם', וכמו שאמר משה 'ונחננו מה'), ונגנזו אותם האורות במשה שלא חטא. והוא תיקון ענין הגאווה, כי הגאות שורשה בהסתרה, שהיא הנהגת השם אלהים שהוא כנגד הטבע וההסתרה, שזהו כנגד מדרגת 'צדק', אבל על ידי מדרגת 'צדיק' שהוא משה, מאירה האות י' בשכינה, וכאשר מתגלים הרחמים בישראל ונעשה 'צדקה' מאירה בה האות ה', ויחד הם אותיות י"ה העולים כמנין 'גאווה', שהוא ה' מלך גאות לבש" (תהלים צג, א), כי על ידי משה מתבטלת הגאות וחוזר הכבוד לה' ב"ה.

ובהסתלקות המדרגות נקראת השכינה 'צדק', ובגילוי הרחמים על ישראל נקראת 'צדקה' כאמור, וכל זה על ידי גילוי ה'צדיק'. כי משה רבנו לא חפץ ליקח את אלו האורות לעצמו, אמנם בימי החול שאין את גילוי הרחמים כבשבת קודש, אינו מאיר בהם אלו האורות, כי מפני הסכנה הם חוזרים ומסתלקים כאמור, אבל בשבת קודש אשר אז עולים העולמות למקום קדוש מאחיזת הגאות, משפיע ומאיר משה רבנו אלף אורות אלו ומשיבם לישראל (אמנם מאחר שאין עליית העולמות אלא בפנימיות, אך בחיצוניות עדיין יש

אחיזה לרע, לכך אין כל איש מישראל מרגיש רואה את אלו האלף אורות המאירים בפניו ביום שבת, אמנם הקדושים זכי הלב היו הולכים ומתעלים במדרגות, עד שגם בגשמיות היו גובהים ביום שבת).

עבד נאמן העובד מאהבה הוא שיודע שכל עבודתו מתנה היא מאת השי"ת

וביאור הדברים, שבימי החול הוא זמן העבודה, ובהם אין מראים לאדם את כל תוצאות מעשיו, ואת כל האור העצום המאיר מרצונותיו מחשבותיו ומעשיו, וזהו מאחר שבימי החול יש באדם אחיזה לגאות ולוקח המלוכה לעצמו. אמנם ביום שבת, ובכל מדרגה שנקראת על שם יום שבת (דרך משל ששוהה האדם אצל חכמים, כמ"ש בזהר 'צדיק דא שבת'), אין בהם אחיזה לגאות כבימי החול, ולכך מאיר באדם אותם האורות שעלו ונגנזו אצל משה.

והטעם שבמדרגת השבת אין אחיזה לגאות, הוא מפני שהשבת נקראת מתנה כמובא במסכת שבת (בדף י"ב), והמשמעות בזה, שעל אף שברור לאדם שהוא כביכול פעל והשתדל להאיר את הרחמים, שהוא ענין צדק וצדקה כאמור, מכל מקום אין בו גאות, וזהו מפני שבשבת רואה האדם איך שכל אשר זכה לעבוד לפני המלך זהו עצמו מתנה מאת המלך, ואין בו צד מחשבה על פעולתו ומעשיו.

וזהו כנגד צד האהבה שבעבודת העבד, שיודע שכל מה שעשה ויעשה לאדונו הכל הוא מדרגת מתנה מאת האדון ה'. וזהו המשמעות של תיקון האדם, שמאיר בו אור מ"ה, שמשמעותו שפלות גדול - להכיר את מקומו ולידע את גודל מעלת עבודתו, אלא שאינו מחזיק בזה טובה לעצמו. וזהו עיקר מה שמודיע משה רבנו לישראל בשבת קודש כמו שאמרו שם בגמ' 'מתנה טובה יש לי בבית ג'ו, לך והודיעם', שבשבת מודיע משה לישראל שכל המדרגות והעבודות והשפעים הם מתנה מאת ה' ב"ה באהבתו לישראל.

משה הוא בעל הצדקה מפני שמישיב ומעלה את הנפשות עד שבאים לידי גילוי

כי משה רבנו הוא בעל הצדקה האמיתית, שהולך ומעלה את כל עבודת ימי החול וכוללם בשבת קודש, וכל זה מעוצם רחמנותו על כל ניצוץ קדוש ונשמה שנטמעו למטה במקום נמוך. היינו שכל מעשה שיש בו גאות צריך הוא לצדקה של משה שתעלהו ותשיבהו לשורשו, וכמובא ברבנו האר"י (שעה"כ דרושי קבלת שבת א) שבערב שבת יורד משה רבנו להעלות ולהשיב את הכל אל השי"ת. כי העניים האמיתיים הם כל אשר אינם יכולים לשוב בעצמם ולעלות לקדושת שבת, אמנם כל אלו אינם צריכים אלא שיפשוטו את ידם למשה שיעלם ויכניסם בקדושת שבת, להוציאם מהגאות ולהאיר בהם אלף אורות ולגלות להם שהכל הוא מתנה מאת ה' יתברך ואין שייך בהם ענין הגאות. וזהו שאמרו במסכת תענית (בדף ח ע"ב) שהשמש בשבת היא צדקה לעניים, 'שמש' הוא משה רבנו כמובא במסכת בבא בתרא (בדף עה ע"א), והוא ממשיך את הצדקה וגילוי ההשגחה לנפשות וכל אשר צריכים עליה, לקדושת השבת'.

וזהו שאנו מתפללים בשבת שחרית 'ישמח משה במתנת חלקו, כי עבד נאמן קראת לו', כי בחול הוא מדרגת ה'ראה', אך בשבת הוא מידת ה'אהבה' והשמחה על כך שאנו זוכים להיות עבדיו של בורא שמים וארץ, שהוא מדרגת 'עבד נאמן' כאמור. וזהו 'במתנת חלקו', שאין האדם יכול לשמוח בעבודת השי"ת אלא כאשר יש לו יוקר וערך על כך שהוא עבד להשי"ת, וכל מה שזוכה לעשות הכל הוא 'מתנה' מאיתו יתברך.

בפורים גילו משה ומרדכי את קבלת התורה בעבודת מאהבה

וזהו ענין מגילת אסתר, כי שם הו"ה אינו נזכר במגילה, אלא שנזכר 'המלך' - שהוא מלכו של עולם כמובא באסתר רבה (ג, י) ובזוהר בהר (דף קט ע"א), וזהו מפני שישראל הם בסוד מדרגת עבדים נאמנים, ובסוד 'צדק' ו'צדקה', שתחילה היו בצער גדול ולא ראו כלל שהשכינה הקדושה נמצאת יחד איתם בצרתם, אך לאחר שנעשה להם 'צדקה' מצד מרדכי ומשה רבנו (אסתר"ו, ב), חזרו אליהם האורות שנתעלמו מהם בתחילה, וראו איך היה עימם השי"ת מתחילה ועד סוף בכל צרתם והצלתם. וזהו שנקראה 'מגילת אסתר', שמגלים שההסתר עצמו הוא מידת רחמיו של השי"ת.

וזה שכתוב באסתר (ט, כז) "קיימו וקבלו היהודים", כי כאשר הוא במידת היראה, הוא קיום התורה, אך אינו קבלה של 'עבד נאמן', להיות נמסר בידי עבודת אדונו לעולם ללא תנאי, מתוך שמחה ואהבה על כך שיש לו חלק בעבודת לאדון השמים והארץ. וזה שאמרו במסכת שבת (דף פח ע"א) שבהר סיני קבלו התורה מצד היראה, שכפה עליהם הר כנגינת, 'הר' הוא סוד היראה, וכפה עליהם עבודתו מצד יראת 'עבד', אך בפורים קיימוה וקבלוה מאהבה, שאמנם הוא מדרגת 'עבד', אך הוא מצד האהבה והשמחה בתורה ומצוות המלך.

וזהו שאמרו בזוהר כי תשא (דף קצא ע"ב) שמה שנאמר במגילה 'וקבל' בלשון יחיד, מכוון הוא על משה רבנו שהוא 'כללא דיהודאי', כי הוא כולל את כולם, מפני שאין יכולים ישראל לבדם לעלות ולבוא לשלמות מדרגת 'עבד', שהוא 'צדק' ו'צדקה', אלא על ידי מדרגת 'צדיק' כאמור.

גילוי ההשגחה הוא דוקא בדרך הטבע ולא בהנהגה ניסית

וזהו המשמעות של גילוי השגחה, שמתגלה שכל מה שאדם מדבר חושב ועושה הכל הוא מה' ב"ה, וכל מה שנוהג שבעולם לחשוב שהוא עושה ופועל, זהו רק מפני שה' מנהיג את העולם בדרך הטבע, ויש לו לילך בדרך האמונה בהשגחתו יתברך, ויאמין שהכל מושגח בפרטי פרטות. וזהו לאשר ההשגחה היא נסתרת, וכמ"ש 'והאמין בה' ויחשבה לו צדקה', אבל כאשר ההשגחה היא מגולה, וראים ויודעים בבירור שדבר זה נעשה מאת ה' אדון הכל וריבון כל המעשים, כי כאשר ההשגחה מגולה, מראה הקב"ה לאדם איך שהוא בעל הבריה, ואיך הוא נמצא וסמוך אצלו בכל הפרטים הקטנים בחייו.

אמנם חיוב הוא לאדם לילך בדרך הטבע, ורק בכך יכול הוא להמשיך את ההשגחתו יתברך שתהיה עליו בגילוי, אך כאשר אינו הולך בדרך הטבע, הוא חוצפה כלפי שמיא, וזה הוא חסרון בכבודו יתברך, כי הכבוד הוא הלבוש, ודרך הטבע היא לבוש להנהגתו יתברך.

ומה שכאשר הולך אדם ומתעלה זמן מה בקדושת מחשבתו מדמה הוא בדעתו שבא למדרגת אחד הקדושים והצדיקים, ולעומת זאת כאשר בא לידי נסיון ונוטלים ממנו את דעתו ואת מדרגותיו נעשה לו מרירות על השי"ת, שנדמה לו בטעותו שאינו מסייעו, זהו מפני שלא הלך בהכנעה בדרך הטבע, ולא כיבד זאת שהשי"ת רוצה שיעבדהו בדרך שלבוש הטבע, וזהו גם בלבוש וכבוד, שהוא סוד שם אלהים וענין הטבע, כמ"ש 'כי שמש ומגן ה' אלהים', וכנגד מדרגת 'צדק'.

והשגחה מגולה היא שאין הטבע מסתיר ממנו כלל את השי"ת, אלא שיש בו דעת ברורה שהטבע אינו אלא לבוש המלך כביכול, ואין דבר המסתיר על אור ה' ב"ה, והטבע והנהגת הבריה משם אלהים היא המגלה את הבורא ב"ה. ובוזה נעשה מ'צדק' ו'צדקה', כי נעשה גילוי אצל העני שגם כאשר היה בהסתרה, היה ה' ב"ה קרוב עמו ואצלו, ובוזה הוא בא לשפן ולהלל לפניו יתברך, שהוא תיקון הכבוד. כי תיקון הכבוד הוא גילוי הרחמים, והכבוד הוא הלבוש אל הרחמים בכדי שיוכלו להתגלות, וכאמור.

תכלית שתיית היין בפורים היא שיכיר האדם את רחמי השי"ת

וכל זה הוא ענין שתיית היין בפורים, כי היין הוא מצד הדין וכנגד מדרגת 'צדק', כי הוא מצד הדין וההסתרה, אמנם כאשר ישתה האדם מן היין וישמח במרדכי הצדיק, יהיה 'שותה וטוב לו' (ברכות נו ע"א) ויתכפר עוונותיו, כי האות 'י שב'צדיק' ממתק ליין שהוא כנגד 'צדק', שהאות 'י' היא כנגד ה'מים' (שהם ט' יודי"ן דעסמ"ב גימטריא מים) הממתקים את היין, וכמובא בזוהר בלק (דף קפט ע"א) על הפסוק 'ויבא לו יין וישת' (בראשית כז, כה), דארמי ליה מיא בחמרא.

ובזה יוצא ממנו כל הטוב שהיה גנוז ונעלם ממנו, שהם אלף אורות האמורים, כי מאיר בו א' רבתי דא'ד' (ולכך יוכל לבחון ולידע בזה אם הוא 'שותה וטוב לו' - כאשר ינהג כ'אדם' ביראת שמים). אמנם זהו דוקא כאשר ישמור עצמו בעבודת 'עבד נאמן', היינו שמקבל על עצמו העבודת להשי"ת הן מצד היראה והן מצד האהבה, ששמח על כך שהוא עבד לאדון השמים והארץ.

וזהו שנאמר בשיר השירים (ח, יא) 'כרם היה לשלמה... האלף לך שלמה ומאתיים לנוטרים את פריו', 'כרם' הוא כנגד היין ומדרגת 'צדק' (כמו שפרש"י שהיא כנסת ישראל), שכאשר הוא שומר את עצמו לעבוד להשי"ת כ'עבד' וברוך הטבע, ממתק בזה את היין וההסתר שבטבע, שזה על ידי האות 'י' 'צדיק' (שהוא ענין 'סוד דבא' לכל המקומות הנדחים והרחוקים שבאדם שלא יתאחו בהם החיצונים) (שעה"כ ק"ש ח), שהם יין המשכר וכנגד הלילה, ומעורר עליו שפע ברכה בכרכת יצחק ליעקב, כי היה ליצחק בינה לבחין בין יין המשמח' של יעקב לבין יין המשכר' של עשיו, ולא שינה דעתו, ואלא אמר 'גם ברוך יהיה', ונודע הוא שתבית 'ברוך' סוד יסוד דבאב, ומהו זכה יעקב לכל מדרגתו, וכל מהותו נמשך מסוד זה המתגלה בפורים).

וזהו 'לנוטרים את פריו', שנותן את האות 'י' ב'פריו', שהוא היין, ו'פריו' יחד עם האות 'י' עולה כמספר 'כפרה' (עם הכולל), כי כאשר שותה כראוי מתכפרים כל עוונותיו ונעשה לו מחילת עוונות כמובא בזוהר פנחס (בדף רנה ע"ב), ויוכל להוציא את הסוד שלו, כי מאיר בו אלף אורות כנגד מדרגת 'יום' שבת ממש רבנו, שבשבת שחרית אומרים 'שמח משה' כי 'יום' הוא יין המשמח (שעה"כ ברכת השחר). וזהו 'האלף לך שלמה', שהם האלף אורות הגנוזים אצל משה ('שלמה' אותיות 'למשה', וזהו 'איש' ביא בפריו אלף כסף', 'איש' הוא יסוד דבאב (שעה"כ פורים)), 'מאתיים לנוטרים את פריו' - היינו שבוזה נעשה 'צדק' ו'צדקה', ש'מאתיים' (ב' מאות) בגימטריא 'צדקה' (צ"ה), שנעשה מיתוק למידת 'צדק' ונעשית 'צדקה', היינו שעל אף שמונהג בדרך הטבע, אין הרחמים נסתרים ממנו, ויכול הוא לראות את רחמי השי"ת.

לציבור הקוראים היקר, הדפסת העלון כרוכה בהוצאות רבות, העלון יוצא בצמצום והביקוש עצום. ניתן לתרום כעמדות נדרים פלוס לעמותת יד להועיל עבור 'משולחן שלמה'. או בהעברה: בנק: מזרחי טפחות (20) סניף: 417 (באולה) מס' חשבון: 521025 שם העמותה: 'יד להועיל' - עבור העלונים, ולציין את שם ההקדשה. התרומה מוכרת לציבורי החזר מס (סעיף 46)

לבקשת רבים ניתן לשמוע בקו 'שיעורי הנוקא' את השיעורים האחרונים והמאמר היומי. מספר הקו 02-5-306-506 האזינו ותחי נפשכם alonim.yanuka@gmail.com

כל הזכויות שמורות למכון 'ים שלמה'. לתגובות הערות והקדשות וכן לקבלת הגיליון יש לפנות בטלפון 0548434755 או בכתיבת מייל